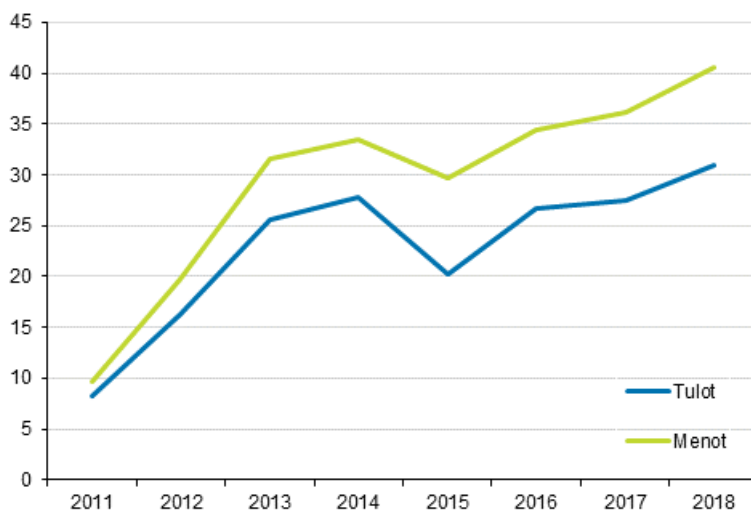

Maa- ja metsätalousyritysten taloustilasto 2018

Maatilayritysten menot kasvaneet tuloja enemmän 2010-luvulla

Sekä maatilayritysten tulot että menot ovat kasvaneet 2010-luvulla, mutta tulojen kasvu on jäänyt menoista jälkeen. Vuodesta 2010 tulot ovat kasvaneet noin 31 prosenttia, kun taas menot ovat kasvaneet 41 prosenttia. Maatilayritysten maatalouden tulos oli 2018 keskimäärin 16 353 euroa, joka on noin kaksi prosenttia vähemmän kuin vuonna 2010. Tiedot käyvät ilmi nyt julkaistavasta vuoden 2018 maa- ja metsätalousyrittäjien taloustilastosta.

Maatilayritysten tulojen ja menojen prosentuaalinen muutos vuodesta 2010 vuoteen 2018

Katsauksessa maataloutta ja metsätaloutta käsitellään erikseen. Maatilayritysten tuloksia tarkastellaan katsauksen luvussa yksi. Henkilöverotietoihin perustuvat tiedot on esitetty katsauksen luvussa kaksi ja yksityismetsätalouden tilastot luvussa kolme. Osakeyhtiömuotoiset maatilat jäävät tällä hetkellä tilastoinnin ulkopuolelle.

Sisällys

1. Maatilayritysten verotilinpäätöksiin perustuvat tulokset.....	3
1.1. Maatalouden kokonaistulot, menot, varat ja velat.....	3
1.2 Tilakohtainen tarkastelu.....	4
Tuotantosuunnan mukaan.....	6
2. Henkilöverotietoihin perustuvat tulokset.....	8
3. Yksityismetsätalous.....	9

Taulukot

Taulukko 1. Maatalouden veronalaiset tulot, varat ja velat yhteensä vuosina 2004, 2017 ja 2018.....	4
Taulukko 2. Tilojen lukumäärä ja tulos maakunnittain.....	5
Taulukko 3. Maatilayritysten lukumäärä, tulot ja menot tilakokoluokittain.....	7
Taulukko 4. Luonnollisten henkilöiden omistamat maatilayritykset, viljelijöiden keski-ikä sekä veronalaiset tuloerät euroina ikäryhmittäin vuosina 2000, 2017 ja 2018.....	8
Taulukko 5. Yksityismetsänomistajien veronalaiset tulot ja menot omistajaryhmittäin verovuosilta 2006, 2016 ja 2017.....	10
Maa- ja metsätalousyriyten taloustilaston laatuseloste.....	11

1. Maatilayritysten verotilinpäätöksiin perustuvat tulokset

Luvun tiedot perustuvat maatalousyrittäjien 2-verolomakkeilta saataviin tietoihin, jotka on yhdistetty Maa- ja metsätalousministeriön ylläpitämän maatilarekisterin tietoihin. Tietoja on täydennetty Tilastokeskuksen omalla noin 4 300 maatilayrittäjälle lähetetyllä tilastokyselyllä. Tiedot on esitetty aikasarjana vuosilta 2004–2018. Tietokantatauluissa on kuvattu pääasiassa aktiivisten maatilayritysten tuloja, menoja, varoja ja velkoja. Aktiivituloilla tarkoitetaan sellaisia maatilayrityksiä, jotka ovat maatilatalouden tuloverolain (MVL) alaisia ja harjoittavat maataloutta maatilarekisteriin kuuluvalla maatilalla. Jossain tapauksessa yhdellä maatilarekisterin tilalla voi toimia useampiakin maatalouden verovelvollisia - esimerkiksi vanha ja nuori isäntä voivat muutaman vuoden ajan olla molemmat erikseen maatalouden verovelvollisia saman maatilalan tuloista. Näissä tapauksissa aktiiviseksi yrittäjäksi valittiin liikevaihdoltaan suurempi verovelvollinen, kun taas liikevaihdoltaan pienempi MVL-verovelvollinen katsottiin passiiviseksi yrittäjäksi. Kyseisiltä passiivisilta verovelvollisilta vaaditaan, että heillä on verotietojen perusteella oltava maatilalla jotain muutakin taloudellista toimintaa kuin pelkkää peltomaan omistusta; esimerkiksi maatalouden tuloja tai menoja, tappiota tai maatalouden velkojen korkoja.

Samoin kuin tilalla voi toimia erikseen useita verovelvollisia yrittäjiä, voi yksi yrittäjä harjoittaa maataloutta useammalla maatilalla. Tuotantoa harjoitetaan myös enenevässä määrin vuokratuilla pelloilla. Maatilalla harjoitettavasta tuotannosta on aina taloudellisessa vastuussa maatilalan viljelyoikeutta hallinnoiva oikeushenkilö tai oikeudellinen yksikkö. Muuhun yritystoimintaan verrattuna maatalo voidaan käsittää yrityksen toimipaikaksi, josta taloudellisessa vastuussa on joko tilan vuokrannut tai sen omistava oikeushenkilö. Näin yrittäjä ja toimipaikka yhdessä muodostavat yrityksen. Koska yritys vastaa yleensä yhden maatilalan tuotannosta, voidaan tilastossa satunnaisesti puhua myös maatilojen tuloksista. Maatilalan käyttö taloudellisten tilastojen perusyksikkönä on kuitenkin hämärtyneet jatkuvasti 1960-luvun lopulta, jolloin maataloudessa siirryttiin maatilojen pinta-alan perustuvasta verotuksesta todellisten tulojen ja menojen erotuksen verottamiseen. Voidaan puhua myös tuloista maatilayrittäjää kohti. Usein yrittäjäpuolisot työskentelevät yhdessä omistamallaan maatilalla, joten on kuvaavampaa käyttää termiä maatilayritys puhuttaessa maatilalla tuotetusta taloudellisesta tuloksesta.

Sivuansiotalous mutkistaa maatalouden tulosten tulkintaa. Esimerkiksi maatalousyrittäjät harjoittavat usein sivuansionaan koneyrityksistä. Mikäli sivuansiot katsotaan laajuudeltaan ja luonteeltaan vähäisiksi, voidaan niistä saatuja tuloja verottaa yhdessä muiden maatalouden tulojen kanssa. Muutoin sivuansioita varten pitää muodostaa erillinen liikeyritys. Maataloutta harjoitetaan enenevässä määrin myös elinkeinoverolain piiriin kuuluvissa yrityksissä. Nämä elinkeinoverolain piiriin kuuluvat yritykset jäävät ainakin toistaiseksi tämän tilaston ulottumattomiin.

1.1. Maatalouden kokonaistulot, menot, varat ja velat

Vuonna 2018 MVL:n alaiset maatalouden myyntitulot olivat 2 697 miljoonaa euroa. Myyntitulot kasvoivat edellisvuodesta 55 miljoonaa euroa. Kotieläinten ja kotieläintuotteiden osuus maatalouden myyntituloista oli noin 56 prosenttia ja kasvinviljelytuotteiden osuus noin 27 prosenttia. Vuodesta 2004 kasvinviljelytuotteiden suhteellinen osuus myyntituloista on kohonnut noin viisi prosenttiyksikköä, kun taas kotieläintuotannon osuus on pienentynyt noin kymmenen prosenttiyksikköä. Verottajan 2-verolomakkeella ilmoitettujen maataloustukien määrä oli vuonna 2018 yhteensä 1 615 miljoonaa euroa. Maatalouden kokonaistulot olivat vuonna 2018 kokonaisuudessaan 4 667 miljoonaa euroa, kun ne vuonna 2017 olivat 4 640 miljoonaa euroa.

Maatalousverotuksessa vähennyskelpoisten menojen yhteismäärä vuonna 2018 oli 3 665 miljoonaa euroa. Menot kasvoivat edellisvuoden 3 633 miljoonasta eurosta noin 32 miljoonaa euroa, vastaavasti tulot kasvoivat saman ajanjakson kuluessa 27 miljoonaa euroa. Maatalouden verolomakkeella menot on eritelty lähinnä menojen alv-kannan mukaan. Menoista noin puolet muodostuu 24 prosentin alv-kantaan kuuluvista menoista. Poistot, 0 prosentin alv-kantaan kuuluvat menot, sekä 10 ja 14 prosentin alv-kantaan kuuluvat menoerät muodostavat kukin erikseen noin 13–15 prosentin osuuden kokonaismenoista. Loppuosa menoista koostuu maatalouden palkkamenoista, sekä tasausvarauksesta. Menojen ja tulojen erotuksesta käytetään termiä voitto. Kun voittoon lisätään korjauserät (esimerkiksi maatalouden menoissa vähennetyt yksityistalouden menot ja alkutuottajien alv-huojennus, energiatuotteiden valmisteverojen palautus) ja

vähennetään mm. yksityisauton maatalouskäyttö ja osinkojen verovapaa osa sekä maatalouden korkomenot, saadaan maatalouden tulos. Kaikkien maatalouden verovelvollisten yhteenlaskettu maatalouden tulos vuonna 2018 oli 805 miljoonaa euroa.

Taulukko 1. Maatalouden veronalaiset tulot, varat ja velat yhteensä vuosina 2004, 2017 ja 2018

	Vuosi	Kaikki yhteensä	Passiiviset maatilayritykset	Aktiiviset maatilayritykset
Maataloustuotteiden myyntitulo maatilayritysten verotilinpäätöksessä, milj. euroa	2004	2 323	91	2 231
	2017	2 642	136	2 506
	2018	2 697	161	2 537
Tuet maatilayritysten verotilinpäätöksessä, milj. euroa	2004	1 745	35	1 709
	2017	1 632	42	1 590
	2018	1 615	51	1 564
Tulot yhteensä maatilayritysten verotilinpäätöksessä, milj. euroa	2004	4 309	249	4 060
	2017	4 640	381	4 258
	2018	4 667	411	4 256

1.2 Tilakohtainen tarkastelu

Alueittain

Tilastossa esitetyt alueittaisia taulukoita on laadittu kunnittain, maakunnittain ja EU-tukialuejaon mukaan luokiteltuna. Aiempien vuosien tulokset on laskettu vastaamaan vuoden 2018 aluejakoa. Maakunnan ja EU-tukialueen mukaan esitetyt tietokantataulukot on laadittu pääsääntöisesti vähintään kahdessa ulottuvuudessa, esimerkiksi maakunnan ja tuotantosunnan mukaan. Otokseen perustuvat tiedot on merkitty A-kirjaimella tietokantatauluissa. Ostosiloilta saatuja tietoja ei ole julkaistu kuntatasolla. Siten esimerkiksi tietoja pellon vuokrahinnoista ei julkaista kunnittain.

Maakunnittain tarkasteltuna tulos maataloudesta on kehittynyt vaihtelevasti vuodesta 2017 vuoteen 2018. Koko maan tasolla yritysکوhtainen tulos maataloudesta laski noin viisi prosenttia, mutta tuloksen kehitys vaihteli huomattavasti eri maakuntien välillä. Uudellamaalla tulos maataloudesta kasvoi vuonna 2018 jopa 7,8 prosenttia vuoden takaisesta. Muista maakunnista tulos kasvoi ainoastaan Päijät-Hämeessä, Satakunnassa ja Keski-Suomessa.

Taulukko 2. Tilojen lukumäärä ja tulos maakunnittain

	Vuosi	Maatilayritysten lukumäärä	Maatalouden tulos maatilayritysten verotilinpäätöksessä
Koko maa	2004	68 860	14 865
	2017	45 495	17 147
	2018	44 237	16 353
Uusimaa	2004	4 343	12 745
	2017	2 929	14 163
	2018	2 856	15 272
Varsinais-Suomi	2004	7 463	15 050
	2017	4 772	18 199
	2018	4 609	17 791
Kanta-Häme	2004	2 739	13 711
	2017	1 818	16 606
	2018	1 758	15 752
Päijät-Häme	2004	2 194	14 182
	2017	1 502	16 674
	2018	1 470	16 821
Kymenlaakso	2004	2 433	14 015
	2017	1 599	14 656
	2018	1 550	14 193
Etelä-Karjala	2004	1 912	13 818
	2017	1 199	13 909
	2018	1 153	13 595
Satakunta	2004	4 868	12 925
	2017	2 810	15 954
	2018	2 725	16 655
Pirkanmaa	2004	4 930	11 000
	2017	3 576	13 544
	2018	3 494	13 169
Keski-Suomi	2004	3 326	12 068
	2017	2 443	12 360
	2018	2 386	12 508
Etelä-Pohjanmaa	2004	7 868	15 288
	2017	5 126	17 313
	2018	5 030	16 910
Pohjanmaa	2004	4 790	13 250
	2017	3 057	16 830
	2018	2 979	15 976
Etelä-Savo	2004	3 283	11 929
	2017	2 185	11 573
	2018	2 122	10 710
Pohjois-Savo	2004	4 923	17 141
	2017	3 257	20 510
	2018	3 166	18 878
Pohjois-Karjala	2004	2 875	16 500
	2017	1 890	17 456
	2018	1 845	16 240

	Vuosi	Maatilayritysten lukumäärä	Maatalouden tulos maatilayritysten verotilinpäätöksessä
Keski-Pohjanmaa	2004	1 727	25 708
	2017	1 152	32 548
	2018	1 111	26 483
Pohjois-Pohjanmaa	2004	5 696	19 795
	2017	3 969	23 329
	2018	3 844	20 703
Kainuu	2004	1 089	18 479
	2017	607	19 586
	2018	590	17 364
Lappi	2004	1 792	15 751
	2017	1 229	14 444
	2018	1 181	13 523
Ahvenanmaa - Åland	2004	609	15 117
	2017	375	21 251
	2018	368	20 485

Tuotantosuunnan mukaan

Maatilan tuotantosuuntana käytetään maatilarekisteriin merkittyä tuotantosuuntaa. Tilaston perusjoukkoon kuuluvien maatilayritysten lukumäärä on laskenut vuodesta 2004 vuoteen 2018 noin 36 prosenttia.

Lypsykarjatilojen määrä on pudonnut noin 61 prosenttia vuoden 2004 tasosta ja sikatilojen määrä 71 prosenttia. Lammastiloja lukuun ottamatta kotieläintuotantoon erikoistuneilla tiloilla tulos oli selvästi korkeampi kuin kasvituotantoon erikoistuneilla tiloilla. Lypsykarja-, siipikarja- ja sikatiloilla tulos oli vuonna 2018 yli 40 000 euroa, kun viljatiloiilla ja muilla kasvintuotantotiloilla tulos jäi noin 10 000 euroon.

Viljeltyä peltoalaa oli tuotantosuunnittain tarkasteltuna eniten sikatiloilla (yli 100 hehtaaria) ja pienin hehtaarin määrä oli vastaavasti muuhun tuotantoon erikoistuneilla tiloilla, keskimäärin noin 14 hehtaaria tilaa kohden.

Tilakoon mukaan

Kaikkien maatilojen lukumäärä laski 36 prosenttia vuodesta 2004 vuoteen 2018. Suurin vähennys tilojen lukumäärässä vuosien 2004–2018 välillä nähtiin alle viiden hehtaarin tiloilla, joiden määrä putosi ajanjakson aikana 88 prosenttia. Ainoastaan yli 100 hehtaarin kokoluokan tilojen lukumäärä kasvoi tarkkailujakson aikana.

Tarkasteltaessa kaikkia maatiloja yhteensä tulos maataloudesta oli vuonna 2018 keskimäärin 16 353 euroa yritystä kohden. Kokoluokittain tarkasteltuna vasta yli 50 hehtaarin tiloilla päästiin keskiarvon yli. Pienin tulos maataloudesta oli kokoluokaltaan 5-10 hehtaarin tiloilla (noin 1 743 euroa) ja korkein yli 100 hehtaarin tiloilla (noin 48 000 euroa). Maatilatalouden tulos on kasvanut prosentuaalisesti eniten vuosien 2004–2017 välillä pienimmillä, 0-4,9 hehtaarin tiloilla.

Taulukko 3. Maatilayritysten lukumäärä, tulot ja menot tilakokoluokittain

	Vuosi	Kaikki kokoluokat yht.	0- 4,9 ha	5- 9,9 ha	10-19,9 ha	20-29,9 ha	30-49,9 ha	50-99,9 ha	Yli 100 ha
Maatilayritysten lukumäärä	2004	68 860	4 617	8 626	16 477	12 363	14 362	10 104	2 311
	2017	45 495	655	5 717	9 103	6 685	8 714	9 609	5 012
	2018	44 237	538	5 485	8 840	6 411	8 423	9 341	5 199
Lukumäärän muutos %	2004-2018	-36	-88	-36	-46	-48	-41	-8	125
Maatalouden tulos maatilayritysten verotilin päätöksessä, euroa	2004	14 865	1 333	2 085	6 249	13 372	21 502	31 514	44 972
	2017	17 147	3 119	1 996	3 419	7 832	15 617	29 851	51 924
	2018	16 353	1 743	2 146	3 461	7 854	15 253	28 639	47 624
Tuloksen muutos %	2004-2018	10	31	3	-45	-41	-29	-9	6

2. Henkilöverotietoihin perustuvat tulokset

Henkilöveroaineistosta lasketut tietokantataulut on laadittu vuosille 2000–2018. Henkilöverorekisteristä on haettu verotiedot sellaisille luonnollisille henkilöille ja heidän puolisoille, jotka viljelevät maatalous- ja puutarharekisteriin kuuluvaa maatilaa ja joiden maatalouden tuloja verotetaan maatilatalouden tuloverolain mukaan. Puolisoiden tiedot on sitten laskettu yhteen, joten tilastoyksiköllä tarkoitetaan viljelijäpuolisoiden yhteenlaskettuja tietoja. Voidaan myös puhua maatilayrityksen omistajapuolisista tai viljelijäperheestä. Lasten mahdollisia veronalaisia tuloja ei kuitenkaan ole huomioitu tilastossa. Henkilöverotietojen pohjalta voidaan tehdä päätelmiä siitä, mikä osuus viljelijäpuolisoiden tuloista tulee maataloudesta ja mikä osuus muista tulolähteistä. Viljelijäpuolisoiden tuloista yhä suurempi osa tulee muualta kuin maataloudesta.

Tarkastelun kohteena olevaan henkilöaineistoon tuli mukaan 39 000 viljelijän ja 26 906 puolison tiedot. Perheviljelmien määrä on laskenut vuodesta 2000 vuoteen 2018 ulottuvalla ajanjaksolla noin 44 prosenttia. Henkilöverotietojen pohjalta laadituissa kuntakohtaisissa taulukoissa käytetään maatalon sijaintikuntaa eikä viljelijän kotikuntaa.

Alle 35-vuotiaiden viljelijöiden omistamien tilojen osuus kaikista tiloista oli vielä vuonna 2000 noin 12 prosenttia, vuonna 2018 alle 35-vuotiaiden omistamien tilojen osuus oli enää noin 8 prosenttia. Samanaikaisesti yli 65-vuotiaiden viljelijöiden omistamien tilojen osuus kaikista tiloista kasvoi noin 5 prosentista yli 15 prosenttiin. Toisaalta maatalousyhtymien hallinnoimien tilojen osakkaiden ikäjakaumasta ei ole tehty erillistä selvitystä, mutta oletettavasti yhtymän osakkaiden ikäjakauman keskiarvo olisi alhaisempi kuin luonnollisina henkilöinä toimivilla viljelijöillä.

Taulukko 4. Luonnollisten henkilöiden omistamat maatilayritykset, viljelijöiden keski-ikä sekä veronalaiset tuloerät euroina ikäryhmittäin vuosina 2000, 2017 ja 2018

	Vuosi	Kaikki ikäryhmät yhteensä	alle 35 v.	34 - 49 v.	49 - 64 v.	yli 65 v.
Maatilayritysten lukumäärä	2000	70 083	8 410	31 050	26 966	3 657
	2017	40 561	3 522	12 650	18 808	5 581
	2018	39 000	3 249	11 784	18 107	5 860
Puolisoiden valtionveronalaiset tulot	2000	35 235	30 369	37 221	35 655	26 460
	2017	63 988	53 810	69 207	64 455	57 004
	2018	67 755	59 176	74 491	67 806	58 807
Maatalouden ansio- ja pääomatulo	2000	13 187	13 622	14 363	12 620	6 387
	2017	16 649	19 348	20 335	16 455	7 250
	2018	17 235	19 631	21 206	17 490	7 130
Puolisoiden muut tulot	2000	5 147	2 900	5 074	6 095	3 938
	2017	10 869	5 073	10 088	12 185	11 861
	2018	11 168	6 968	10 945	11 923	11 614
Viljelijän keski-ikä	2000	47	30	42	55	70
	2017	..	..	..	..	..
	2018	52	30	43	57	69

3. Yksityismetsätalous

Tässä luvussa kuvataan yksityismetsänomistajien veronalaisia puunmyyntituloja, metsätalouden menoja ja metsänomistajan verotettavaksi jäävää metsätalouden puhdasta pääomatuloa. Metsätalouden tiedot ovat saatavissa vuosilta 2006–2018. Yksityismetsänomistajilla tarkoitetaan luonnollisten henkilöiden, verotus- tai kiinteistöyhtymien ja kuolinpesien nimissä harjoitettua metsätaloutta. Valtion, kuntien, seurakuntien, säätiöiden, yhteismetsien, metsäyhtiöiden yms. metsätalous ei sisälly tähän tilastoon.

Yksityismetsänomistajien perusjoukon rungon muodostavat kaikki metsätalouden 2C-verolomakkeen palauttajat. Verohallinto lähetti puolisoiden yhdessä omistamista metsäkiinteistöistä esitetyt 2C-verolomakkeen suuremman osuuden omistavalle puolisolle. Jos kiinteistö omistettiin tasan puoliksi, lähetettiin lomake iältään vanhemmalle puolisolle. Mikäli puoliset omistivat itsenäisesti metsäkiinteistöjä, oli heidän mahdollista jättää erilliset metsäveroilmoitukset.

Metsätalouden tuloksia esitellään sekä alueellisesti että omistajaryhmien mukaan luokiteltuna. Maatalouden harjoittajien ja muiden metsänomistajien tuloksia tarkastellaan myös erikseen. Aluetarkastelussa pienin alueyksikkö on kunta. Arvonlisäverovelvolliset metsänomistajat ilmoittavat verolomakkeella tulot ja menot ilman arvonlisäveroa, kun taas muut metsänomistajat sisällyttävät arvonlisäveron sekä metsätalouden tuloihin että menoihin.

Metsätalouden aluetarkastelun pohjana käytetään metsänomistajan kotikuntaa. Maataloutta koskevissa lukujen 1 ja 2 taulukoissa kunta määräytyy maatilalan sijaintikunnan perusteella. Tämä ratkaisu valittiin, koska metsänomistajan metsäkiinteistöt sijaitsevat usein useamman kunnan alueella, tai kotikunnan ulkopuolella.

Verohallinnon tietojen mukaan viime vuosina metsätalouden 2C-verolomake lähetettiin noin 400 000 verovelvolliselle. Näistä verohallintoon palautui vuonna 2018 noin 233 000 lomaketta. Palauttamatta jättäminen johtunee useimmiten siitä, että metsänomistajalla ei ole mitään ilmoitettavaa, tuloja tai menoja. Metsätalouden puhdas pääomatulo oli vuonna 2018 keskimäärin 4 942 euroa verolomakkeen palauttajaa kohden.

Verolomakkeiden 2C tiedot yhdistettiin Tilastokeskuksessa verohallinnon kiinteistötietoihin. Ennen vuotta 2011 Tilastokeskuksen verohallinnolta saamista kiinteistötiedoista puuttui osa omistajatiedoista, joten vuosina 2006–2010 tilastossa on metsäpinta-alojen osalta alipeittoa.

Oheisessa taulukossa yksityismetsätalouden tulokset on esitelty siten, että metsänomistajat on luokiteltu kolmeen ryhmään:

- a) metsänomistajat, jotka harjoittavat myös maatalouden verolain mukaista maataloutta maatilarekisteriin kuuluvalla tilalla (aktiiviviljelijät).
- b) metsänomistajat, jotka ovat maataloudesta verovelvollisia, mutta maatilat eivät kuulu ns. aktiivitulojen maatilarekisteriin (passiivitalat). Usein näillä passiivitalan omistajilla on vain esimerkiksi peltomaan vuokratuloja, koska pellot on vuokrattu aktiiviviljelijöille.
- c) metsänomistajat, jotka eivät ole jättäneet maatalouden verolomaketta, asuivat he sitten metsätilallaan tai kaupungissa (metsätilan omistajat).

Vuonna 2018 metsätalouden verovelvollisia aktiiviviljelijöitä oli 38 256, muita maatalouden verovelvollisia (passiivitalan omistajia) 54 457 ja metsätilallisia 140 267. Puun myyntitulot olivat vuonna 2017 selvästi korkeammat niillä metsänomistajilla, jotka lukeutuivat aktiiviviljelijöihin. Aktiiviviljelijöiden saamat myyntitulot olivat vuonna 2018 noin 14 220 euroa, kun ne olivat kaikilla metsänomistajilla noin 8 225 ja niillä metsänomistajilla, jotka eivät ole maatalouden verovelvollisia noin 3 796 euroa.

Taulukko 5. Yksityismetsänomistajien veronalaiset tulot ja menot omistajaryhmittäin verovuosilta 2006, 2016 ja 2017

	Vuosi	Yhteensä	Aktiiviviljelijä	Passiivimaatilat	Omistavat vain metsämaata
Puun myyntitulot, euroa/metsänomistaja	2006	3 894	5 858	4 022	3 124
	2017	6 348	11 678	6 862	4 880
	2018	8 225	14 220	8 183	6 601
Metsätalouden puhdas pääomatulo, euroa/metsänomistaja	2006	2 465	3 756	2 531	1 966
	2017	3 631	6 976	4 103	2 659
	2018	4 942	8 829	5 151	3 796
Metsätaloudesta verovelvollisten lukumäärä	2018				
		232 980	38 256	54 457	140 267

Maa- ja metsätalousyriyten taloustitaston laatuseloste

1. Tilastotietojen relevanssi

Tilasto kuvaa maassamme toimivien maatilayriyten taloudellista toimintaa ja rakennetta, sekä maatalousyriyten omistajapuolisoiden veronalaisia tuloja. Lisäksi tilastossa kuvataan kaikkien yksityismetsänomistajien metsätaloutta. Tilaston tutkimusyksikkönä on maatalouden osalta maatilayriyys ja metsätalouden osalta verovelvollinen metsänomistaja. Tilastointiajanjakso on kalenterivuosi. Maataloutta ja metsätaloutta tarkastellaan erikseen.

Tietoja on luokiteltu alueittain, tuotantosuunnittain, tilakokoluokittain, omistajan juridisen muodon mukaan, sekä ikäryhmittäin. Tilastossa julkaistaan tietoja sekä keskiarvona tilastoyksikköä kohti että summattuna yli kaikkien tilastoyksiköiden. Uuden tilastovuoden tiedot päivitetään yhtenäisen aikasarjaksi vanhojen vuosien jatkeeksi.

2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

2.1. Perusjoukko

Maa- ja metsätalousyriyten taloustitastossa perusjoukkoja on itse asiassa useita. Maatilayriyyskohtaisia asioita käsiteltäessä (luku 1) perusjoukolla tarkoitetaan kaikkia maatilatalouden verolain mukaan verovelvollisia yksiköistä. Henkilöveroaineistoon perustuvissa tarkastelussa (luku 2) perusjoukon muodostavat edellisten maatilayriyten luonnolliset henkilöomistajat ja heidän puoliset, jotka viljelevät maatilarekisteriin kuuluvaa maatilaa. Metsätaloutta käsittelevässä luvussa 3 perusjoukko muodostetaan verohallinnon yksityismetsänomistajista.

Yhden maatilán tietoihin voidaan jossain tapauksissa liittää useammankin verovelvollisen tiedot. Tällöin aktiiviseksi yritykseksi valitaan liikevaihdon perusteella suurempi verovelvollinen. Kyseinen tilanne on yleinen esimerkiksi maatilán sukupolvenvaihdoksen jälkeisinä vuosina, jolloin vanha isäntä saa mahdollisesti veronalaisia jaksotettuja eläinten myyntituloja tms. Vanhaa ja uutta isäntää käsitellään tässä tapauksessa erillisinä tilastoyksikköinä.

Muun yritystoiminnan tilastointiin verrattuna maatala voidaan käsittää yrityksen omaisuudeksi ja toimipaikaksi. Resurssit omistavat tai vuokraa oikeudellinen yksikkö, joka tavoittelee taloudellisessa mielessä korvausta ja voittoa työlleen ja pääomilleen. Näin yrittäjä (= oikeudellinen yksikkö) ja maatala (= toimipaikka), yhdessä muodostavat yrityksen. Maatilán käyttö taloudellisten tilastojen tilastoyksikkönä on hämärtnyt jatkuvasti 1960-luvun lopulta, kun maataloudessa siirryttiin pinta-alaan perustuvasta verotuksesta todellisiin yrittäjän maatalouden tulojen ja menöjen erotuksen verottamiseen.

2.2. Otanta

Otanta-asetelmaan sisältyy kiertävä paneeli, jossa noin puolet otoksesta vaihtuu vuosittain. Sama tila on siten tutkimuksessa mukana yleensä kaksi vuotta. Otanta-asetelmana oli ositettu yksinkertainen satunnaisotanta palauttamatta. Tärkeimpinä osituskriteereinä olivat tuotantosuunta ja tilakoko. Otos kiintiöitiin Neyman-kiintiöinnin mukaan ja kiintiöintimuuttujana oli edellisvuoden tulos maataloudesta.

Otoksesta saadut tulokset painotetaan vastaamaan kokonaisaineistosta saatuja lukuja. Estimoinnin tarkkuuden parantamiseksi tehtiin jälkiositus, jonka tärkeimmät kriteerit olivat maatilayriyksen juridinen muoto ja EU-tukialue. Tämän jälkeen jokaiselle ositteelle laskettiin painokerroin ja painot kalibroitiin kaikille otoksen hyväksytyille maatilayriyksille. Kalibroinnissa hyväksytyjen tilöiden tiedot saadaan vastaamaan kalibroitavien muuttujien osalta kohdeperusjoukon jakaumia. Kaikki otostutkimuksilla saadut arvot (estimaatit) on merkitty tähdellä tilaston liitteenä olevissa tietokantatauluissa. Estimaatti on matemaattisella laskentakaavalla otoshavaintöiden arvoa hyväksi käyttäen saatu arvio perusjoukon ominaisuudesta.

Ylipeittoa syntyy, kun kehikkoperusjoukossa on mukana kohdeperusjoukkoon kuulumattomia alkioita. Tilastovuoden otantakehikköä muodostettaessa on käytettävissä edellisen vuoden maatalouden veroaineisto. Otosvaiheessa ylipeitto saattoi johtua seuraavista syistä: maatalousyrittäjä jolta oli edellisvuoden verotiedot

oli lopettanut tuotannon tilastovuotta edeltävänä vuonna eikä ollut enää tilastovuonna verovelvollinen. Estimointivaiheessa on käytössä tilastovuoden veroaineisto, jolloin otokseen sisältyneet ylipaitto voitiin pudottaa pois tarkastelusta

Alipaittoa syntyy, jos kehikossa eivät ole mukana kaikki kohdeperusjoukkoon kuuluvat alkio. Maatilayritys voi jäädä alipaittoon seuraavista syistä:

- a) maatalousyrittäjän verotietoja ei onnistuttu yhdistämään maatilarekisterin tietoihin
- b) tilan tiedot puuttuvat maatilarekisterissä
- c) yrittäjän tiedot puuttuvat verottajan rekisteristä

Otannalla kerättyjen lukujen luotettavuuteen vaikuttavat vastauskato, mittausvirheet sekä otannasta aiheutuva satunnaisvaihtelu. Mittausvirheitä syntyy mm. siitä, että kysymykset voidaan ymmärtää ja tulkita eri tavoilla tai vastaajat voivat jättää kertomatta joitain tietoja. Mittausvirheitä pyritään vähentämään kehittämällä ja selkeyttämällä tilastolomaketta.

Otannasta aiheutuvalla satunnaisvaihtelulla tarkoitetaan sitä, että eri otoksista lasketut luvut poikkeaisivat jonkin verran toisistaan. Arvioitaessa karkeasti otannasta aiheutuvan satunnaisvaihtelun suuruutta erilaisissa tilanteissa on pääperiaatteena, että lukuihin sisältyy sitä vähemmän otannasta aiheutuvaa epävarmuutta, a) mitä suuremman otoksen pohjalta luvut on laskettu ja b) mitä suurempaa yritysjoukkoa luvut kuvaavat. Tämän vuoksi esimerkiksi maakunnittain esitetyt estimaatit ovat tarkempia kuin kunnittain esitetyt estimaatit. Otokseen perustuvia tietoja ei esitetä esimerkiksi kuntakohtaisesti.

2.3. Osittaiskadon korjaaminen

Tilastokyselyn palautetut lomakkeet tarkistetaan ja niihin tehdään tarvittaessa korjauksia, puuttuvat tiedot täydennetään imputointivaiheessa. Katoon sisältyvien maatilayritysten rekisteritietoja käytettiin tilaston laadinnassa samalla tavalla kuin muidenkin perusjoukkoon kuuluvien yritysten tietoja, mutta tilastokyselyn tietojen osalta nämä maatilayritykset puuttuvat.

Otokseen hyväksytyjen yritysten tietoja jouduttiin täydentämään imputoimalla. Imputointimenetelmäksi valittiin moni-imputointi sen ominaisuuksien, implementoitavuuden ja luotettavuuden takia.

Moni-imputoinnissa puuttuvat havainnot imputoidaan kahdella tai useammalla imputoidulla arvolla muodostaen useita täydellisiä aineistoja. Moni-imputoinnin tuottamat täydelliset aineistot analysoidaan käyttäen täydellisille aineistoille tarkoitettuja standardeja menetelmiä, aivan kuten imputoidut aineistot olisivat alun perin olleet täydellisiä aineistoja.

Analyysitulosten piste-estimaattien keskiarvo on moni-imputoinnin tuottama piste-estimaatti.

Analyysitulosten keskinäinen vaihtelu antaa arvion puuttuvien havaintojen imputoinnin tuottamasta epävarmuudesta, joka yhdistettynä otantavirhettä kuvaavaan varianssiin johtaa yhteen johtopäätökseen mielenkiinnon kohteina olevien estimaattien vaihtelusta.

Tässä tilastossa jokaista imputointiryhmää kohden rakennettiin 50 täydellistä aineistoa. Näiden aineistojen imputoinnissa käytettiin aputietoina mm. verohallinnon ja maaseutuelinkeinorekisterin tietoja. Aineistojen muuttujat logaritmisoiittiin ennen moni-imputointia jotta vinoista jakaumista päästiin mahdollisimman normaalijakautuneisiin muuttujiin. Ennen ensimmäisen aineiston imputointia tehtiin 1 000 simulointia ja imputointien välillä suoritettiin 500 simulointia imputointien stabiloimiseksi. Näiden 50 täydellisen aineiston piste-estimaattien keskiarvoa käytettiin moni-imputointi piste-estimaattina.

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Kokonaisaineistojen osalta tiedot perustuvat hallinnon tietorekistereihin, joten aineiston oikeellisuuden valvonta tapahtuu sekä verohallinnon että maataloushallinnon viranomaisten toimesta. Useimmat veroaineiston muuttujat on poimittu verottajan tietokannoista vasta verotuksen valmistumisen aikoihin, joten kyseiset tiedot ovat läpäisseet verovalmistelun.

Verolainsäädännöstä johtuen maatalousyrittäjien eläke- ja tapaturmavakuutusmaksujen kirjaamisessa on eroja maatilayritysten välillä. Kyseiset vakuutusmaksut voidaan kirjata menona joko maatilatalouden 2-lomakkeelle tai henkilöveroilmoitukseen. Maa- ja metsätalousministeriöstä saadut tiedot liittyvät valtaosin

maataloustukien hakemiseen, joten annettujen tietojen valvonta tapahtuu EU-lainsäädännön pohjalta. Väärien tietojen antamisesta seuraa sanktio.

Verohallinnon ja maataloushallinnon rekisteritiedot on yhdistetty koneellisesti. Joissakin tapauksissa maatalon ja oikean oikeudellisen yksikön tiedot eivät välttämättä ole kohdanneet.

4. Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Tilasto julkaistaan vuosittain. Veroaineistot valmistuvat lähes vuoden viiveellä viitevuoden päättymisestä, joten tilaston julkaisuviive on yli vuosi viitevuoden päättymisestä.

Tilastokeskuksen julkaisukalenteri löytyy osoitteesta: [Julkistamiskalenteri](#)

5. Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys/selkeys

Tilasto julkaistaan SVT:n Maa-, metsä- ja kalatalous sarjassa. **Internetissä** julkaistaan liikevaihtokuvaajien uusimpien julkistusten lisäksi kuvaukset, katsaukset, aikasarjat ja kuvioit kullekin tilastolle. Tiedot päivitetään aina uusimman tiedon ilmestyessä. Liikevaihtokuvaajat julkaistaan internetissä myös Tilastokeskuksen maksuttomassa tilastotietokannassa: [Tilastot](#).

Tilastojen laadintaa ohjaa valtion tilastotoimen yleislaki, [tilastolaki](#) Tiedonantajilta kerätään vain ne välttämättömät tiedot, joita ei saada muualta. Indeksisarjat julkaistaan niin, että niistä ei voida päätellä yksittäisen yrityksen tietoja tai kehitystä. Tietoja ei luovuteta tunnistettavassa muodossa Tilastokeskuksen ulkopuolelle (Tilastolaki 280/2004, Henkilötietolaki 523/1999).

6. Tilaston vertailukelpoisuus

Tilastokeskus julkaisi vuodesta 1973 vuoteen 2004 saakka tätä tilastoa vastaavia tietoja sekä Maatilatalouden yritys- ja tulotilastossa että Maatilatalouden tulo- ja verotilastossa. Vastaavia tietoja on siten saatavissa yli 30 vuodelta. Tosin useat lainsäädännössä ja lähdeaineistoissa tapahtuneet muutokset vaikeuttavat vertailun tekemistä. Seuraavassa eräitä vertailua vaikeuttavia muutoksia:

- vuodesta 1994 lähtien rakennuksista alle 6 000 markan menojäännökset tuli poistaa kerralla
- vuodesta 1995 lähtien suurin osa maataloista tuli arvonlisäverovelvollisiksi. Tätä edeltävältä ajalta kaikki tulo- ja menoerät sisältävät arvonlisäveron.
- vuodesta 1995 lähtien maitokiintiöt luettiin mukaan maatalouden varoihin
- vuonna 2004 maatalouden verolomake uudistettiin täydellisesti sisällön osalta ja veroaineiston osalta siirryttiin kokonaisaineistoon
- vuodesta 2004 lähtien tilastoyksikkö ja tilaston perusjoukko on määritelty uudella tavalla

Henkilöverotietojen vertailussa on huomioitava seuraavat seikat: vuonna 1993 siirryttiin luonnollisten henkilöiden ja kuolinpesien ansio- ja pääomatulojen osalta erilliseen verotuskohteluun. Yhtymät eivät enää olleet erillisiä verovelvollisia vaan niiden tulo on jaettu vuodesta 1993 lähtien kokonaan osakkaille. Tuolloin vähennysjärjestelmään tehdyt suurimmat muutokset koskivat korkojen vähennysoikeuksia. Muut muutokset koskivat mm. tulolähdejakoja, veronsaajia ja verotusmenettelyä. Tulolähteitä ovat elinkeinotoiminnan tulolähde, maatalouden tulolähde ja henkilökohtaisen tulo tulolähde. Metsätalouden tulo ei ole kuulunut vuodesta 1993 maatalouden kanssa samaan tulolähteeseen, vaan henkilökohtaisiin tuloihin. Tulolähdejaon muutos merkitsi sitä, että tappioita ei voinut enää vähentää toisen tulolähteen tuloista (poikkeuksena kuitenkin pääomatuloista vähennettävät tulolähteen tappiot).

Vertailu muihin samaa ilmiöaluetta kuvaaviin tilastoihin

Tilastokeskuksen julkaisemat Tulonjakotilasto ja Kulutustutkimus ovat otostutkimuksia, jotka sisältävät tulo- ja kulutustietoja eri väestöryhmistä. Näissä tilastoissa maatalousyrittäjät ovat mukana yhtenä sosioekonomisena ryhmänä. Tilastoyksikkönä on kotitalous. Kotitalouden muodostavat kaikki ne henkilöt, jotka asuvat ja ruokailevat yhdessä tai jotka muuten käyttävät yhdessä tulojaan. Tulonjakotilastossa ja

Kulutustutkimuksessa on muutamia määritelmäeroja ja lisäksi tiedot saattavat erota otanta- ja tuotantomenetelmistä johtuvista syistä.

Tulo- ja varallisuustilasto perustuu verotustietoihin ja se laaditaan rekisteriaineistosta. Tulo- ja varallisuustilaston tilastoyksikkönä on yksityinen henkilö. Tulo- ja varallisuustilaston kuvaama ilmiöalue on suppeampi kuin Tulonjakotilaston tai Kulutustutkimuksen.

Kansantalouden tilinpidon maataloussektoria kuvaavat käsitteet poikkeavat tämän tilaston käsitteistä. Huomattavia eroja syntyy esimerkiksi tukien käsittelyssä, suoriteperusteisuudessa, tutkimuskohteessa ja lähdeaineistossa.

Maatilarekisteri on Maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskuksen julkaisema tilasto, joka sisältää tietoja maatilojen lukumäärästä, maankäyttölajien pinta-aloista, omistussuhteista, tuotantosunnista sekä viljelijöiden ikärakenteesta. Maatilojen peltopinta-alaa mitataan hallinnassa olevan pellon avulla, mikä on vähintään yhtä suuri kuin viljelty pinta-ala. Maatilarekisterin perusjoukkoon kuuluvat sellaiset maatilat, joilla on viljelyksessään vähintään yksi hehtaari peltomaata, tai tilan taloudellinen koko on vähintään yksi eurooppalainen kokoyksikkö (ESU) eli 1200 euroa. Tästä tilajoukosta käytetään myös nimitystä tilastollinen maatilarekisteri. Maatilarekisteri laaditaan pääasiassa maaseutuelinkeinorekisteristä saatavien tietojen perusteella. Tietoja täydennetään tukea hakemattomien tilojen osalta suoralla tilastokyselyllä. Maatilarekisterissä ei ole veromuodollisia vaatimuksia.

Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus MTT ylläpitää maatalouden kannattavuuskirjanpitoa, jonka perustuu siihen sitoutuvien viljelijöiden kahdenkertaiseen kirjanpitoon. Mukana on noin 1000 maatila-, puutarha- ja poroyritystä. Tiloilta kerätään rahatulot ja -menot verokirjanpidosta, viljelytiedot, tuotantomäärät, omaisuudessa tapahtuneet muutokset ja työtuntien määrät. Tiedot kerää ja tallentaa tietojärjestelmään maaseutukeskus ja MTT tarkistaa ne ja laskee tiloille tilinpäätökset sekä talouden tunnusluvut.

7. Selkeys ja eheys/yhtenäisyys

Tilastossa käytettyjen käsitteiden osalta pyritään noudattamaan verohallinnon käyttämiä käsitteitä siltä osin kun tiedot koskevat veroaineistosta laskettuja tuloksia. Suurimmat erot aikaisempiin maatilatalouden tulotilastoihin verrattuna on tapahtunut kohdeperusjoukon määrittelyssä. Aiemmin tilaston perusjoukko muodostettiin yksinomaan maatilarekisterin pohjalta, jolloin myös tilastoyksiköstä käytettiin nimitystä maatila. Tässä tilastossa termillä 'maatila' tarkoitetaan lähinnä paikkaa missä yrityksen tuotanto tapahtuu.

Maatilarekisteriin kuulumisen perusteella yritykset jaetaan ns. aktiivisiin ja passiivisiin maatilayrityksiin. Vaikka tilastollisesta maatilarekisteristä käytetään myös nimitystä 'aktiivitulojen rekisteri', niin siihen kuuluvien tilojen joukossa on myös sellaisia yksiköitä, jotka verottaja tulkitsee ns. harrastetiloiksi ja siten näiden tilojen omistajia ei veroteta maatalouden verolakien mukaan. Maatilarekisteriin kuulumattomia maatalouden verovelvollisia oli yli 70 000. Tästä joukosta käytetään nimitystä 'passiiviyksikkö'. Nämä yksiköt saavat esimerkiksi maatalouden verolain alaisia maan vuokratuloja, josta syystä he joutuvat täyttämään maatalouden 2-verolomakkeen.

Maatalousverotus perustuu ns. kassaperusteiseen tilinpitoon, joten vertailtaessa tämän tilaston tietoja suoriteperusteisesti laskettuihin tuloksiin on muistettava kyseisten kirjanpitoikäntöjen erot.

Lisätietoja

Juhapekka Kyllönen 029 551 2917
Vastaava tilastojohtaja:
Mari Ylä-Jarkko

maataloustilastot@tilastokeskus.fi
www.tilastokeskus.fi

Lähde: Maa- ja metsätalousyritysten taloustilasto, Tilastokeskus

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute

Tietopalvelu ja viestintä, Tilastokeskus
puh. 029 551 2220
www.tilastokeskus.fi

Julkaisutilaukset, Edita Publishing Oy
puh. 020 450 05
asiakaspalvelu.publishing@edita.fi
www.editapublishing.fi

ISSN 1796-0479
= Suomen virallinen tilasto
ISSN 1797-304X (pdf)